

Handboek Optimist zeilen

Van.....

Hee Dolfijn!

Voor je ligt jouw boekje over het zeilen in de Oppi's bij Christofoor Zwolle. Als je dit boekje helemaal uit hebt, en alles kunt, wat hier in staat, kun je al best goed zeilen! Maar dat gebeurt natuurlijk niet zomaar... Voordat je goed kunt zeilen, zullen we nog veel gaan oefenen.

Kijk bijvoorbeeld maar eens op de achterpagina, hoeveel bootonderdelen ken je al? Of op pagina 10, hoeveel knopen kun je al maken?

Bij Christofoor Zwolle zeilen de Dolfijnen in Oppi's. Oppi's zijn 2,30 meter lang en 1,20 meter breed. De mast is 2 meter hoog en het oppervlakte van het zeil is 3,5 m². De diepgang is 80 cm. De Oppi lijkt heel erg op een optimist. Het zeil, de roeren en de zwaarden kunnen zelfs op beide boten! Het verschil is vooral het materiaal van de romp: een Oppi is gemaakt van plastic (polyethyleen) en een optimist van een kunststof (polyester). Daardoor is een Oppi sterker dan een Optimist, een klein nadeel: een Oppi is wel iets zwaarder dan een Optimist.

Het leuke aan een Oppi is dat je er in je eentje in past, zodat je heel stoer en snel kunt zeilen. Maar je past er ook met z'n tweeën in, dit gaat misschien wat langzamer en je gaat wat minder snel.. maar het is wel gezellig!

Tot Later, op het water!

1^e druk februari 2011

© 2011, Tjerk Planting, Zwolle.

Oplage: 30 stuks

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, op welke manier dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoudsopgave

Hee Dolfijn!

Onderdelen van de Oppi

Het optuigen van de Oppi

Het aftuigen van de Oppi

Omslaan

Oploeven, afvallen?

De zeilkoersen

Overstag gaan

Gijpen

Zeilknopen en steken

Zeiltermen en hun betekenis

Quiz

Het optuigen van de Oppi

Voordat je gaat zeilen moet je je Oppi natuurlijk klaar maken. Soms zeil je in je eentje, soms samen. Als je samen zeilt gaat het optuigen wat sneller en kun je elkaar helpen.

De Oppi ligt meestal op je te wachten in de loods. Dan til je twee Oppi's met 4 of 5 Dolfijnen op een kar. In de bovenste Oppi leg je 2 zeilen, roeren en zwaarden. De kar duw je daarna met z'n vieren naar de overkant. Aan de overkant til je met z'n vieren de Oppi's van de kar en verdeel je de onderdelen.

Dan tuig je samen, of alleen, de Oppi op. De Oppi ligt er dan als het goed is zo bij: [plaatje Oppi met zeil, zwaard en roer. Niet opgetuigd]

- Je steekt de mast in de mastvoet.
- Knoop de grootschoot los, pak de spriet uit het zeil en klap het zeil rustig uit.
- Klik de bek van de giek op de mast en trek de neerhouder vast.
- Doe de spriet door het lusje van de tophoek en door het lusje van de sprietval. Trek daarna de sprietval aan.
- Als laatste maak je het haakje van de grootschoot vast en controleer je of er een achtknoop inzit.
- Leg het roer en zwaard los in de boot.

Ligt je boot al in het water? Dan kun je het roer achter de boot hangen en het zwaard er insteken. Als je Oppi opgetuigd is, kijk dan even of je andere Dolfijnen kunt helpen. Als je niks meer kunt doen, vraag dan aan de leiding of je mag gaan zeilen!

Let op! Leg het zeil nooit, echt nooit op de grond! Dit is slecht voor het zeil. Leg het zeil daarom altijd aan boord van je Oppi. Let er ook op dat je niet op iets gaat staan of kapot maakt.

Het aftuigen van de Oppi

Als het goed is heb je net lekker gevaren en heeft de leiding gezegd dat je mag gaan aftuigen! Laten we de boten snel en netjes opruimen! Als het goed is ziet je Oppi er zo uit:

[foto van een opgetuigde oppi]

Het aftuigen gaat bijna hetzelfde als het optuigen in omgekeerde volgorde:

- Haal het roer en zwaard los en leg deze in de kuip.
- Trek nu samen met de leiding of een andere dolfijn de boot uit het water.
- Maak het haakje van de grootschoot los.
- Maak de spriet val los en haal de spriet uit het zeil en leg deze aanboord.
- Haal de neerhouder los en haal de bek van de mast af.
- Duw de giek tegen de mast aan en til het zeil uit de mastvoet.
- Leg het zeil in de gootjes in de boot. Leg tussen de mast en de giek de spriet, daarna kun je het zeil oprollen.
- Als laatste knoop je de grootschoot een paar keer om het zeil heen en dan heb je een mooi pakketje!

Let op! Berg het zeil nooit nat op, dit is slecht voor het zeil! Is het zeil nog nat? Vraag dan aan de leiding om hulp om het zeil uit te hangen.

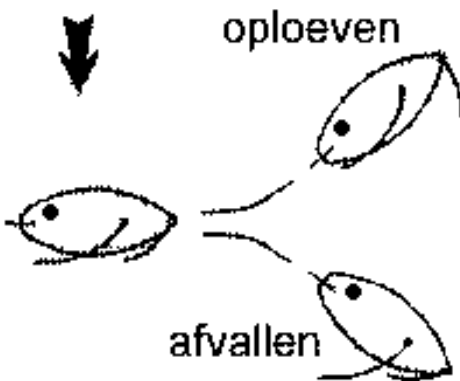

Omslaan

Als je al een beetje zelf kunt varen, dan zul je vast iets meer de grenzen van de Oppi op gaan zoeken. Dat is iets wat het zeilen juist hééééél leuk maakt! Als het dan hard waait en jij hebt je zeil te strak aangetrokken... dan kan het gebeuren dat je omslaat. Niks aan de hand! Je hebt een nat pak, maar ook een zwemvest aan. Dan zwem je naar de andere kant van de boot, ga je op het zwaard leunen en komt de boot weer recht! Daarna kun je in de boot klimmen. Het enige wat je dan nog hoeft te doen is de boot uithozen en weer lekker verder varen! Dit zullen we wel een aantal keer oefenen. Lukt het je niet om de boot recht te krijgen? Blijf dan aan je boot hangen en wacht rustig tot de leiding je komt helpen. Hou je boot altijd vast, zwem NIET naar de kant of een andere boot zonder dat de leiding dat tegen je zegt.

Oploeven, afvallen??

Oploeven en afvallen zijn bij het zeilen twee hele belangrijke termen. Oploeven betekent naar de wind toe draaien en afvallen betekent dan natuurlijk van de wind af draaien. Hieronder kan je in het plaatje zien hoe dat gaat. Dus: oploeven is draaien richting in-de-wind en afvallen is draaien richting voor-de-wind.

Waar zit je in de boot?

Je moet zo in de boot zitten dat je in het zeil kunt kijken. Aan de hoge kant dus. Ook wel de loefkant. Dus: staat je zeil over bakboord, dan moet je aan stuurboord zitten. Staat je zeil over stuurboord dan moet je aan bakboord zitten.

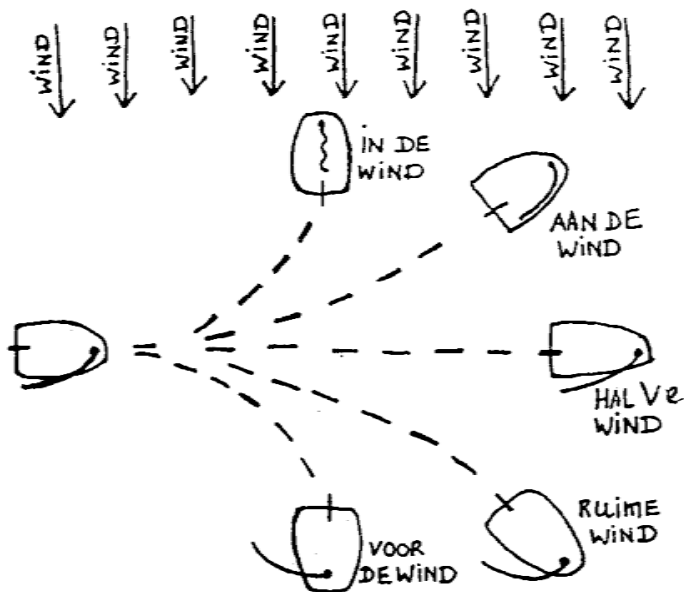

De zeilkoersen

Echte zeilers praten onderling een hele eigen taal. Als je nog nooit iets met zeilen hebt gehad snap je er helemaal niks van. Zo praten zeilers ook over koersen... Dat is hoe de wind tegen de boot aan komt. Zo kan je vragen: 'leiding, hoe kan ik bij jullie aanleggen?' Dan kan de leiding zeggen: vaar aan-de-wind naar me toe, en stuur dan vlak bij mij je boot in-de-wind. Dit is dus een manier om te overleggen hoe je kunt varen.

Hier onder is dat met een plaatje uitgelegd. De boot zeilt daar halve-wind en kan verschillende kanten op.

Door op te loeven gaat de boot aan-de-wind varen en door nog verder oploeven gaat de boot in-de-wind varen. Als de boot recht door blijft zeilen, vaart het halve wind. Als het bootje afvalt, dan gaat de boot ruime-wind varen. Als de boot verder afvalt vaart hij voor-de-wind.

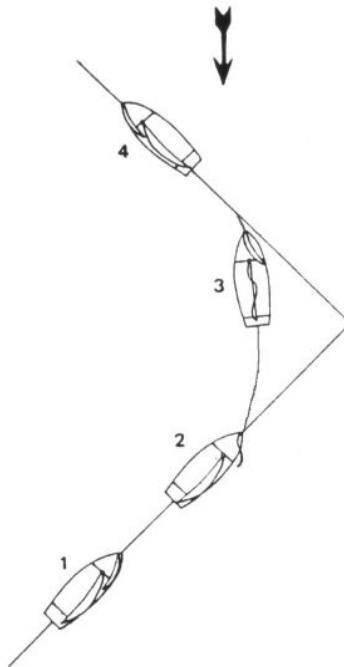

Overstag gaan

Als je aan de wind zeilt en wat vaart hebt, kun je overstag gaan. Dit doe je omdat je niet altijd rechtdoor kan varen (soms kom je dan de kant tegen...)

Overstag gaan doe je zo:

1. je zeilt met genoeg snelheid aan-de-wind.
2. oploeven tot in-de-wind.
 - schoot een beetje vieren.
3. Aan de andere kant gaan zitten en tegelijkertijd het roer en de schoot achter je rug doorgeven wanneer het zeil aan het overkomen is.
4. beetje afvallen tot aan de wind en je zeil aantrekken zodat deze weer goed staat.

Gijpen

Als je voor de wind zeilt kun je gijpen. Gijpen is hetzelfde als overstag gaan, alleen ga je bij overstag met de punt van de boot door de wind heen. En als je gijpt ga je met de spiegel door de wind heen.

Gijpen doe je zo:

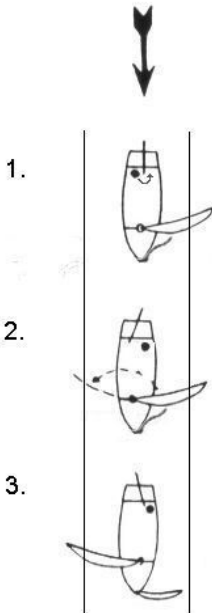
1. Je zeilt voor-de-wind.

- Ga voor je roer zitten.
- neem de schotenbundel vast.

2. trek deze over.

3. ga aan de nieuwe loefzijde zitten. En zeil lekker verder!

Let op: tijdens een gijp kan het zeil vrij snel overkomen! Denk dus dat je goed bukt zodat je geen hoofdpijn krijgt...!

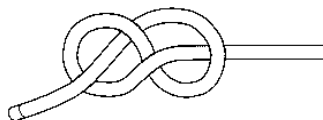

Zeilknoppen en steken

Een echte zeiler kan natuurlijk allerlei knopen maken. De 7 belangrijkste staan hier onder. Kun jij ze allemaal al achter je rug maken?

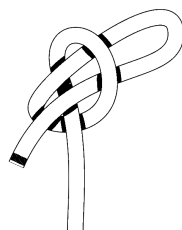
De achtknoop

De achtknoop gebruik je als je aan het uiteinde van een touw een verdikking wil hebben. Bijvoorbeeld in de grootschoot zodat de schoot niet per ongeluk door het katrol kan gaan.

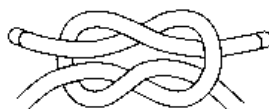
De slipsteek

De slipsteek gebruik je eigenlijk nooit alleen. Heel simpel gezegd is het 'gewoon' een lus. Meestal gebruik je de slipsteek na een andere knoop, bijvoorbeeld de mastworp.

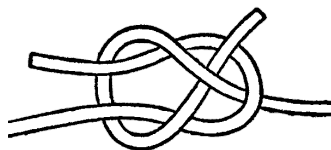
De platte knoop

Om twee touwtjes of lijnen snel aan elkaar vast te maken kun je de platte knoop gebruiken. Er mag niet veel kracht op de knoop staan: dan krijg je de platte knoop moeilijk los. Dan kun je de schootsteek gebruiken.

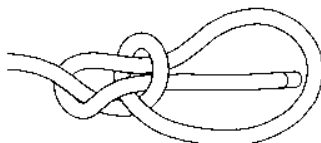
De schootsteek

Als je twee touwtjes hebt waar wel veel kracht op moet staan kun je de schootsteek gebruiken. Deze steek is zo bedacht dat je hem weer makkelijk los krijgt!

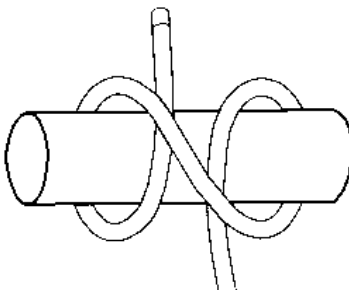
De paalsteek

Wanneer je een lus in een touw wil maken, waar best wat kracht op komt te staan kun je het beste de paalsteek gebruiken. Als je de lus niet meer nodig hebt kun je de paalsteek makkelijk los maken.

De mastworp

De mastworp kun je gebruiken om een touwtje aan een paal vast te maken. Dit is een hele sterke knoop!

De trompetsteek:

Als je dan alle knopen en steken al kunt zal deze knoop je uitdagen! Kun je hem maken? De trompetsteek is er om het touw in te korten. Maar dan moet er wel spanning op het touw blijven staan! Anders laat de steek weer

Zeiltermen en hun betekenis

In dit hele boekje staan allemaal zeiltermen genoemd. Als je even niet begrijpt wat een woord betekend dan kan je dat hieronder opzoeken.

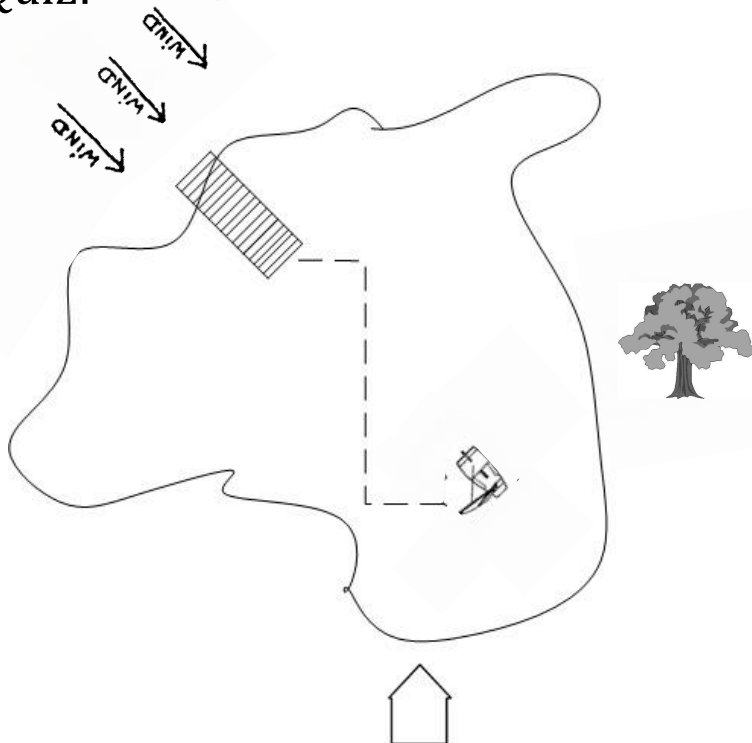
Aanslaan	Vastmaken
Aftuigen	De boot na het varen opruimen.
Afvallen	Van de wind af draaien.
Bakboord	Links.
Beleggen	Vastmaken met een knoop
Buiswater	Golven die tegen de boeg klotsen, bij harde wind spat het soms de kuip in.
Draaipunt	Denkbeeldig punt waar de boot om draait.
Gijpen	Het grootzeil overzetten als je voor de wind gaat.
Hoge kant	De kant van de boot waar de wind vandaan komt.
Hogerwal	De wal waar de wind vanaf waait.
Hozen	Het water met een hoosblik uit de boot scheppen.
Killen van het zeil	Het zeil klappert omdat de wind aan de verkeerde kant van het zeil waait.
Lage kant	De kant waar de wind naartoe waait.
Lagerwal	De wal waar de wind naartoe waait.
Laveren	Afwisselend over beide boegen hoog aan de wind zeilen. Is het zelfde als 'opkruisen'.
Lelievlet	Grote lelijke stalen zeilboot waar Zeeverkeners in zeilen.
Lijzijde	De lage kant van de boot, de kant waar de wind naartoe waait.
Loefzijde	De hoge kant van de boot, de kant waar de wind vandaan komt.

Opkruisen	Het zelfde als 'laveren'.
Oploeven	Naar de wind toe draaien.
Opschieten	Een lijn met de hand in grote lussen oprollen zonder dat de lijnen gedraaid komen te zitten.
Optimist	Een boottype, vergelijkbaar met de Oppi maar dan gemaakt van polyester.
Optuigen	De boot klaar maken om te gaan varen.
Rak	De rechte lijn over het water van het ene punt naar het andere.
Reven	De oppervlakte van het zeil kleiner maken.
Spring	Een extra lijn waarmee je de boot vastlegt zodat deze niet meer heen en weer kan schommelen.
Strijken	Een zeil laten zakken.
Stuurboord	Rechts.
Verlijeren	Zijwaarts geblazen worden(afdrijven).
Vieren	Het losser zetten van schoot en zeil.
Zelflozer	Afsluitbaar loosgat om water uit de kuip te laten weglopen.

Quiz!

Weet jij de antwoorden op alle vragen?

Welke koers vaart de Oppi nu?

Wat moet je doen om op de stippellijn te gaan varen?

Welke koers zou de Oppi varen als hij naar het boompje toe zeilt?

En welke koers als hij nu naar het huisje zou varen?

Hoe heet het als je met de Oppi naar de steiger vaart?

Wat doe je in de hoeken van de stippellijn?

Geef de lijzijde van het meer een blauwe kleur.

Geef de loefzijde van het meer een oranje kleur.

Geef de stuurboord kant van de Oppi een groene kleur

Geef de bakboord kant van de Oppi een rode kleur

Onderdelen van de Oppi

